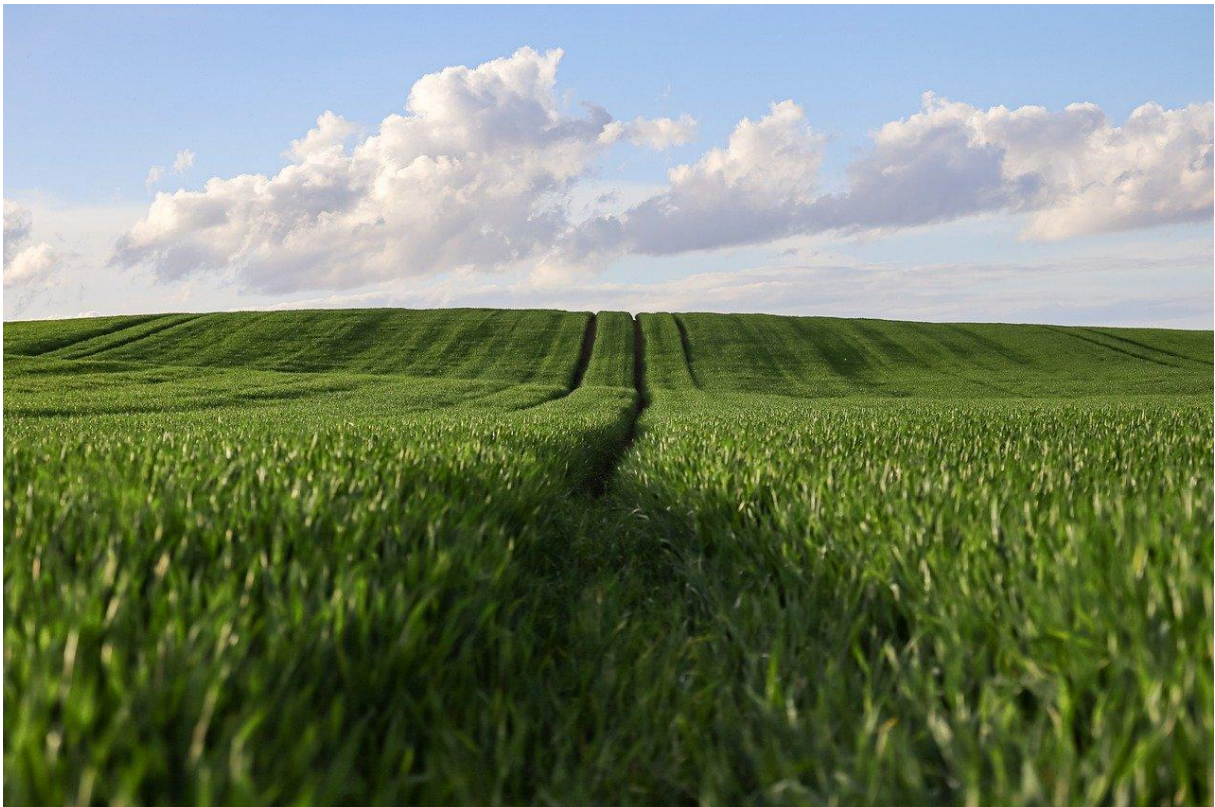

Landbouw en mest in Roemenië

VERSIE 10.05.2026

Auteur: Nicky Kamminga (NCM)

Datum: 1-5-2026

Inhoud

Inleiding.....	3
Roemenië.....	4
Landbouw in Roemenië	5
Mestproductie.....	5
Landgebruik.....	7
Mest en nutriënten	9
Mestplaatsingsruimte	9
Potentie export Roemenië	11
Export van mest naar Roemenië.....	12
Roemeense wet- en regelgeving	14
Conclusie	15
Interessante contacten.....	16
Geraadpleegde bronnen.....	17
Bijlage.....	19

Inleiding

Voor de export van mest en digestaat naar Roemenië is verschillende nationale en internationale regelgeving van belang. In deze handleiding zijn de belangrijkste bepalingen opgenomen. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven over het land, de landbouw en de behoeften van de Roemeense landbouw. De handleiding kan gebruikt worden als naslagwerk om een weg te vinden in de regelingen en exportmogelijkheden.

NCM heeft dit document met veel aandacht en zorgvuldigheid opgesteld, maar kan niet verantwoordelijkheid of aansprakelijk worden gehouden voor inhoud of de toepassing daarvan. De wet- en regelgeving waar dit document naar verwijst is veelvuldig aan wijzigingen onderhevig. Om er zeker van te zijn dat aan alle actuele voorwaarden voldaan wordt is het noodzakelijk om zelf ook de achterliggende regelingen te bestuderen.

Roemenië

Roemenië is zes keer groter dan Nederland; het land heeft een oppervlakte van 238.391 km² (23.839.100). Er wonen ongeveer 19 miljoen mensen, waarvan 45% in plattelandsgebieden woont en 18% in de landbouw werkt. Landbouw is dus belangrijk in Roemenië. In 2024 lag het bbp per hoofd van de bevolking in Roemenië op €31.100,- (Eurostat, 2025). Het bbp per hoofd van de bevolking in Nederland was in 2024 €53.800,-.

Het land is opgedeeld in 41 provincies en de stad Boekarest. Elke provincie heeft een provincieraad die verantwoordelijk is voor lokale aangelegenheden. Daarnaast is er per provincie een prefect die verantwoordelijk is voor de uitvoering van nationale zaken op provinciaal niveau. Ook kan het land worden opgedeeld in 8 ontwikkelregio's. Roemenië heeft een landklimaat, wat inhoudt dat er warme zomers en koude winters zijn. Het landschap is gevarieerd; 33% van het land bestaat uit bergen, 34% uit heuvels en plateaus en 33% uit vlaktes (zie ook onderstaande kaart).

FIGUUR 1 KAART VAN HET RELIËF IN ROEMENIË (BRON: GRIGORE). DE ORANJE EN RODE KLEUREN GEVEN GEBERGTE AAN. IN HET GELE GEBIED ZIJN HEUVELS EN PLATEAUS EN IN HET GROENE GEBIED ZIJN VAKTES.

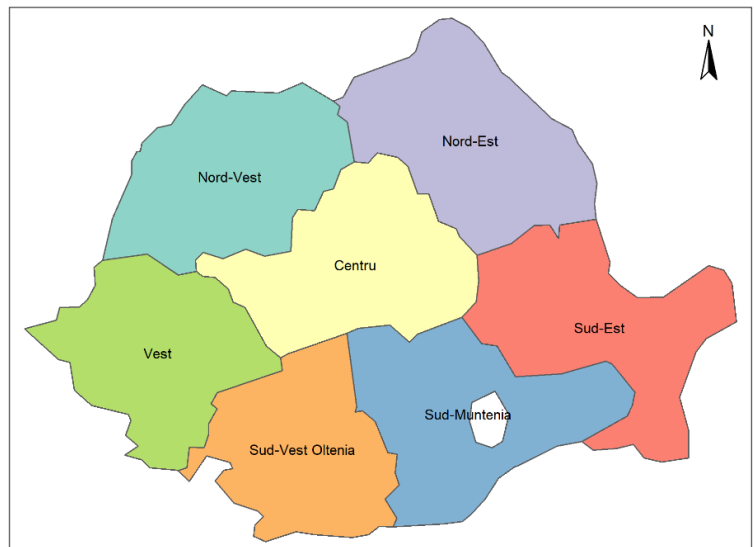
Landbouw in Roemenië

Roemenië is grotendeels een agrarisch georiënteerd land. Er is ongeveer 13 miljoen hectare landbouwgrond, waarvan 9 miljoen hectare bouwland en 3,6 miljoen hectare grasland. De regio București-Ilfov bestaat voornamelijk uit stedelijk gebied; hier is de hoofdstad Boekarest gevestigd. Deze regio heeft het kleinste landbouwareaal, namelijk maar 54 duizend hectare. In de andere regio's varieert het aandeel landbouwgrond tussen 1,1 en 1,8 miljoen hectare. Er is relatief weinig vee ten opzichte van het landbouwareaal. De grootte van de veestapel is als volgt:

- 1,8 miljoen runderen (NL: 3,7 miljoen)
- 3,2 miljoen varkens (NL: 10 miljoen)
- 79 miljoen stuks pluimvee (NL: 90,2 miljoen)
- +/- 12 miljoen schapen en geiten (NL: 1,4 miljoen)

In Roemenië worden veel varkens en biggen geïmporteerd.

De landbouw bestaat voornamelijk uit veel kleine familiebedrijven (2,8 miljoen). Er zijn relatief weinig grote boerderijen (ca. 25.000). De ontwikkeling van middelgrote bedrijven gaat langzaam. 92-97% van de bedrijven heeft een oppervlakte van minder dan 10 hectare. Deze kleine bedrijven hebben landelijk gezien 31% van het totale landbouwareaal in gebruik. Grote bedrijven met meer dan 100 ha hebben 48% van het landbouwareaal in gebruik. Regionaal zijn er grote verschillen in de verdeling tussen kleine en grote landbouwbedrijven. In de regio's Sud-Est, Sud-Muntenia en Vest zijn relatief veel grote bedrijven met meer dan 100 ha gevestigd. De grote bedrijven zijn hier verantwoordelijk voor 52% tot 73% van het landgebruik. Het aandeel grote bedrijven is in Nord-Est en Sud-Vest Oltenia ook relatief hoog (respectievelijk 40% en 42% van het totale landbouwareaal).

FIGUUR 2 ONTWIKKELINGSREGIO'S ROEMENIË

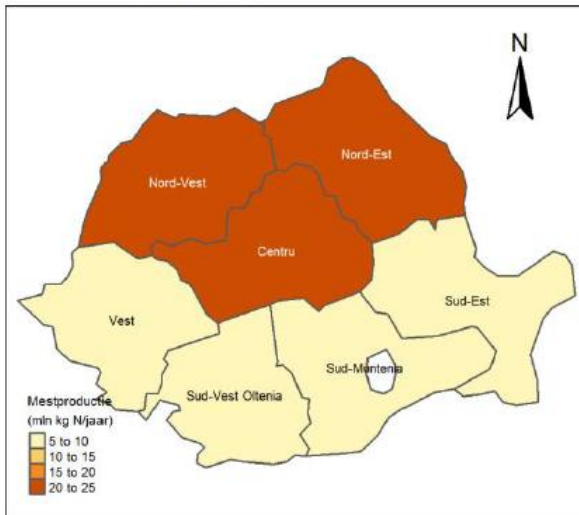
(BRON: GELDERBLOM & POSTMA, 2025)

Mestproductie

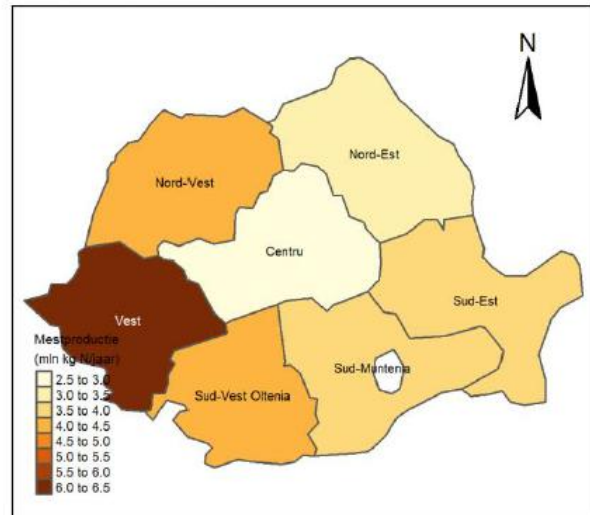
Figuur 3 geeft de productie van dierlijke mest per regio weer. Op de kaart linksboven is te zien dat de rundveehouderij vooral in de drie noordelijke regio's (Nord-Vest, Nord-Est en Centru) geconcentreerd is. De varkenshouderij is meer verspreid over het land en is het

grootste in Vest (zie kaart rechtsboven). Als er wordt gekeken naar de totale dierlijke mestproductie in stikstof (kaart linksonder) en fosfaat (kaart rechtsonder), dan hebben de zuidelijke en oostelijke regio's de laagste mestproductie. In de drie noordelijke regio's, Nord-vest, Nord-Est en Centru, wordt de meeste mest geproduceerd, gevolgd door de regio Vest (west-Roemenië). Vergeleken met Frankrijk, Duitsland en Polen is de mestproductie veel lager. Dit komt door de kleinere veestapel.

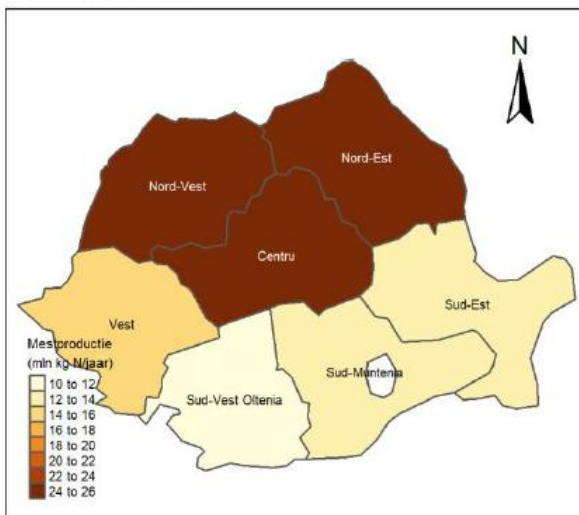
Rundvee N

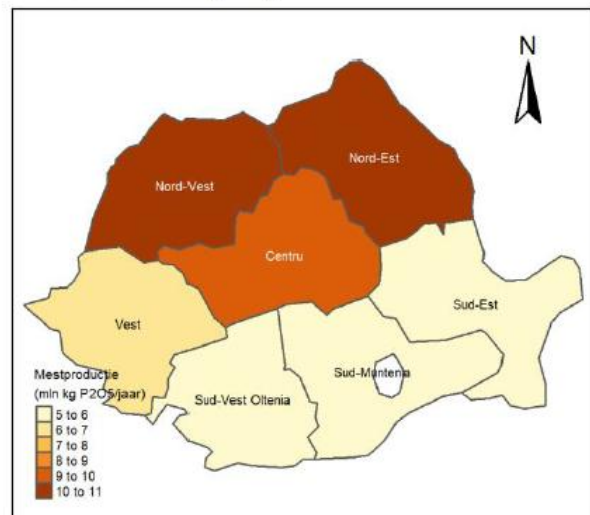
Varkens N

Totaal N

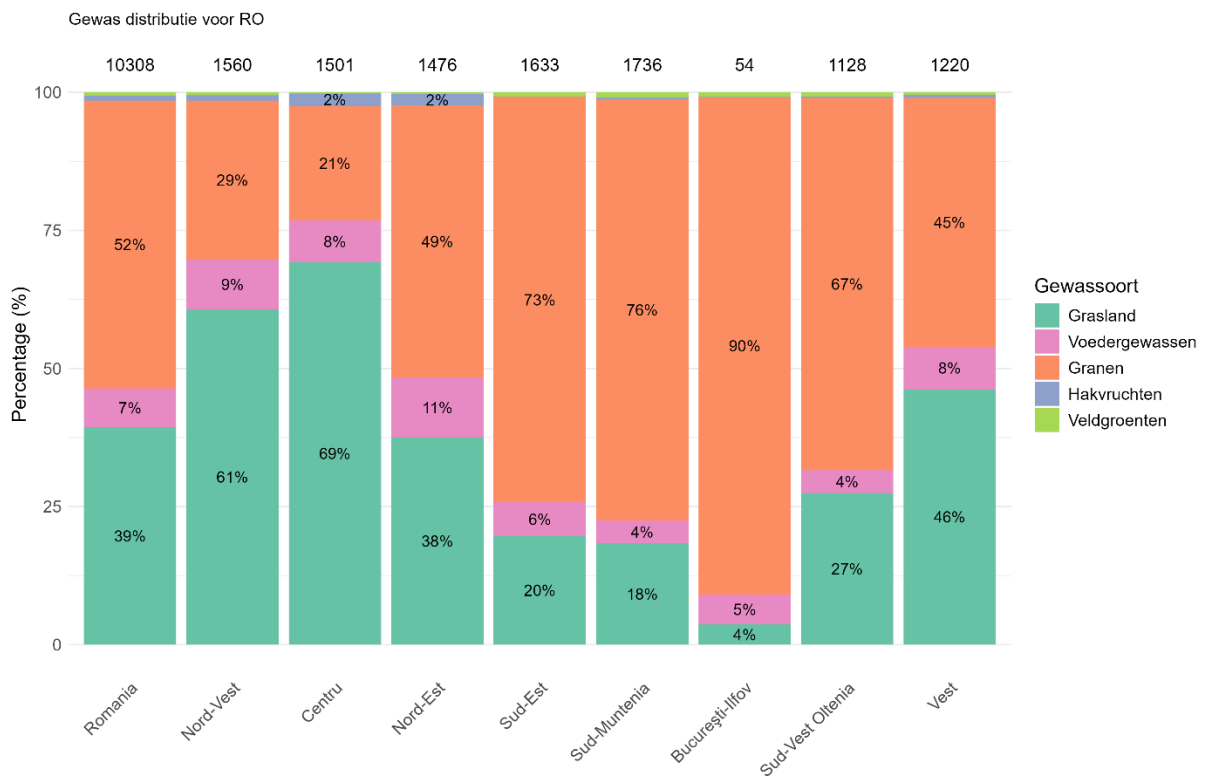
Totaal P₂O₅

FIGUUR 3 PRODUCTIE VAN DIERLIJKE MEST IN ROEMENIË. DE KAART LINKSBOVEN GEEFT DE TOTALE STIKSTOFPRODUCTIE UIT RUNDVEEMEST PER REGIO WEER. DE KAART RECHTSBOVEN TOONT DE TOTALE STIKSTOFPRODUCTIE UIT VARKENSMEST PER REGIO. DE ONDERSTE KAARTEN GEVEN DE TOTALE STIKSTOF- (LINKS) EN FOSFAATPRODUCTIE (RECHTS) PER REGIO WEER. (BRON: GELDERBLOM & POSTMA, 2025)

Landgebruik

Granen en grasland domineren het landbouwareaal in Roemenië. Het verschilt sterk per regio hoe de verdeling is tussen deze twee gewassen (zie Figuur 4). Zo varieert het aandeel grasland van 4% in București-Ilfov tot 69% in Centru en het aandeel granen van 21% in Centru tot 90% in București-Ilfov. Verder worden beperkt voedergewassen, hakvruchten en vollegrondsgroenten geteeld. Op 52% van het totale areaal op nationaal niveau worden granen geteeld. Dit wordt gevolgd door 39% grasland en 7% voedergewassen. Het overige deel betreft hakvruchten en vollegrondsgroenten; dit aandeel is dus zeer klein. De vollegrondsgroententeelt (incl. zachtfruit) is ruim 100.000 hectare, vergelijkbaar met het areaal in Nederland. Het areaal aardappelen is 78.000 hectare, wat ongeveer de helft is van het Nederlandse areaal.

FIGUUR 4 AANDEEL GETEELDE GEWASSEN IN ROEMENIË OP NATIONAAL (LINKER KOLOM) EN REGIONAAL NIVEAU. HET TOTALE LANDBOUWAREAAL WORDT BEREKEND ALS DE SOM VAN HET AREAAL VAN DE VERMELDE GEWASSEN EN WORDT BOVEN ELKE KOLOM WEERGEGEVEN (UITGEDRUKT IN 1.000 HA). LANDBOUWAREALEN DIE KLEINER ZIJN DAN 1% ZIJN NIET GELABELD. (BRON: GELDERBLOM & POSTMA, 2025)

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal landbouwbedrijven en het areaal landbouwgrond per regio. Hierin is ook te zien dat er grote verschillen zijn tussen de regio's in het aandeel landbouwgrond van kleine (<10 ha) en grote (>100 ha) boerderijen. In Nord-Vest is bijvoorbeeld een groot deel van de landbouwgrond (47%) in bezit van kleine landbouwbedrijven. 73% van de landbouwgrond in București-Ilfov is in bezit van grote boerderijen.

TABEL 1 OVERZICHT VAN LANDBOUWBEDRIJVEN IN DE ROEMEENSE REGIO'S. (BRON: GELDERBLOM & POSTMA, 2025)

Regio	Nederlandse naam	Aantal boerderijen	Landbouw- areaal (in 1.000 ha)	% landbouw- grond in bezit van bedrijven met <10 ha	% landbouw- grond in bezit van bedrijven met >100 ha
Nord-Vest	Noordwest	441.270	1.789	47	27
Centru	Centrum	314.100	1.606	35	34
Nord-Est	Noordoost	587.630	1.834	39	40
Sud-Est	Zuidoost	317.350	2.173	17	64
Sud-Muntenia	Zuid-Muntenië	505.740	2.283	21	65
București-Ilfov	Boekarest-Ilfov	16.890	79	16	73
Sud-Vest Oltenia	Zuidwest-Olentië	457.880	1.484	43	42
Vest	West	200.660	1.514	25	52

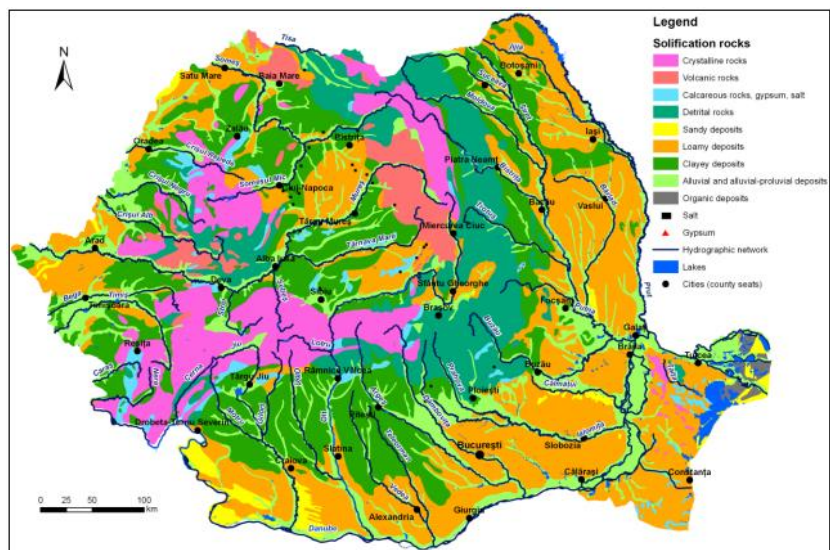
Het grootste deel van de Roemeense landbouwbedrijven (familiebedrijven en hele kleine commerciële bedrijven) hebben in vergelijking met andere EU-landen een zeer lage opbrengst per hectare. Bij de grote boerenbedrijven is een trend zichtbaar waarbij wordt geïnvesteerd in moderne landbouwtechnieken met aandacht voor bodemkwaliteit. Dit is mogelijk gemaakt met behulp van EU-middelen, waardoor een groot aantal landbouwbedrijven de laatste jaren aanzienlijke investeringen hebben kunnen doen om te moderniseren. Grote en zeer grote landbouwbedrijven huren of ruilen vaak grond en richten zich vooral in hun activiteiten op de korte termijn. Investeringen in bodemverbetering of aanverwante infrastructuur (bijvoorbeeld irrigatie of drainage) kunnen daardoor achterblijven. Dit heeft mogelijk te maken met het liquiditeitsbeslag van deze investeringen.

Mest en nutriënten

Volgens de bodemkaart (zie afbeelding hiernaast) heeft Roemenië veel leem- (oranje) en kleigronden (groen), wat van nature productieve bodems zijn. De kaart toont dat er weinig zandgronden (geel) zijn. Het gemiddelde organische stofgehalte is goed en ligt tussen 2-5%. Vanuit landbouwkundig oogpunt is de fosfaattoestand in bijna het hele land vrij laag (<20 mg P₂O₅ / 100 g grond) tot zeer laag (<10 mg P₂O₅ / 100 g grond). Ook het totale stikstofgehalte is relatief laag (1-3 g/kg) voor leem- en kleigronden. De kaliumgehalten zijn in het oosten en midden van Roemenië hoog (200-500 mg/kg). Dat komt vooral doordat een groot deel is gebonden aan het kleihumuscomplex op deze goede landbouwgronden.

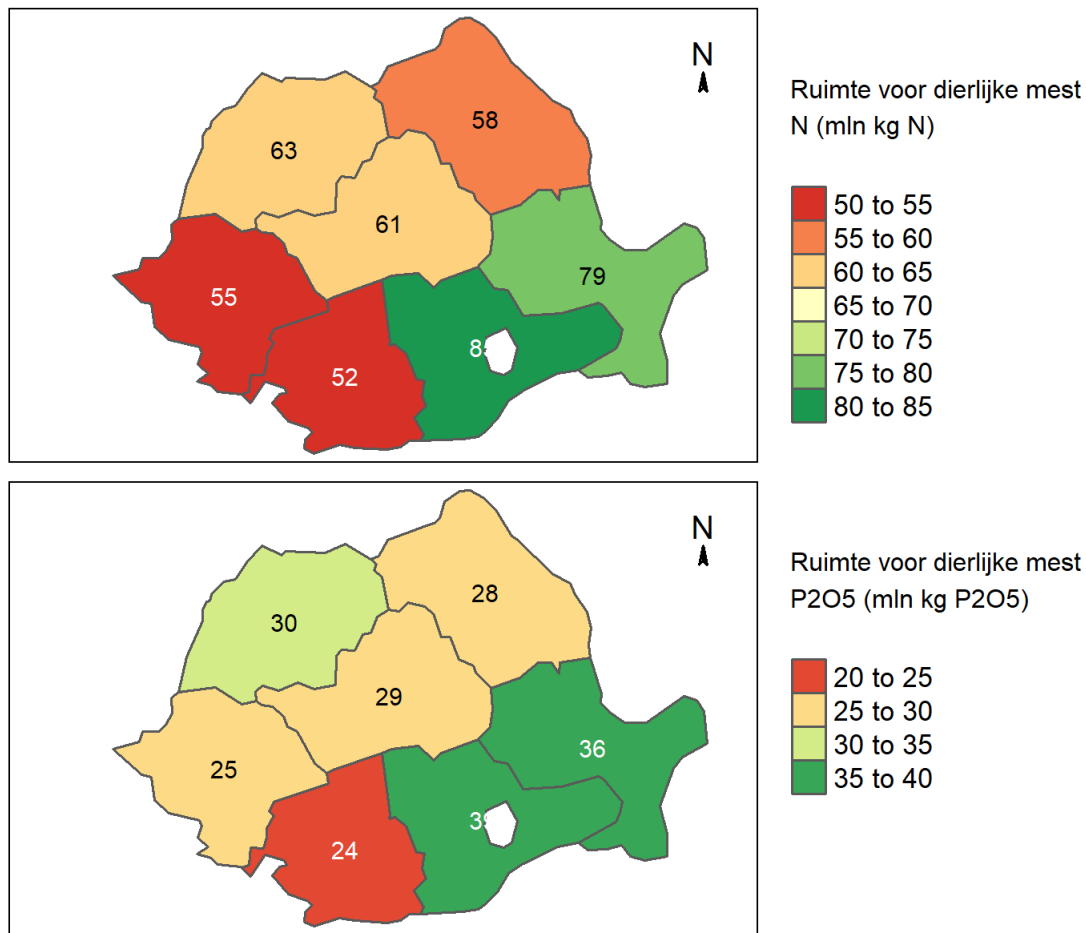
Mestplaatsingsruimte

Figuur 6 laat zien hoeveel ruimte voor extra stikstof en fosfaat uit dierlijke mest de verschillende regio's in Roemenië hebben. In alle regio's is er veel ruimte voor aanvoer van mest, als er wordt gekeken naar de balans tussen eigen mestproductie en gewasbehoefte aan nutriënten. De regio's Vest en Sud-Vest Oltenia hebben relatief de minste ruimte voor stikstof en fosfaat uit dierlijke mest. Deze regio's liggen in het zuidwesten en hebben het kleinste landbouwareaal. In de zuidoostelijke regio's Sud-Est en Sud-Muntenia is de meeste ruimte voor aanvoer van extra stikstof en fosfaat uit dierlijke mest. Deze regio's hebben een groot landbouwareaal van ongeveer 1,7 miljoen hectare, maar een relatief kleine dierlijke mestproductie. Twee noordelijke regio's, Nord-Vest en Centru, hebben ook een aanzienlijke ruimte voor aanvoer van stikstof en fosfaat.

FIGUUR 5 BODEMKAART ROEMENIË

(BRON: SIMULESCU & GRIGORAȘ, 2016)

FIGUUR 6 RUIMTE VOOR EXTRA GEBRUIK VAN STIKSTOF (BOVEN) EN FOSFAAT (ONDER) UIT DIERLIJKE MEST PER REGIO IN ROEMENIË. DIT IS BEREKEND ALS HET VERSCHIL TUSSEN HET TOTALE STIKSTOFGEBRUIK, DE PRODUCTIE VAN DIERLIJKE MEST EN DE IMPORT VAN MEST VANUIT NEDERLAND, UITGEDRUKT IN MILJOEN KG STIKSTOF/FOSFAAT. (BRON: GELDERBLOM & POSTMA, 2025)

Van het totale stikstofgebruik in Roemenië wordt 7-30% ingevuld door stikstof uit dierlijke mest. Het aandeel fosfaat uit dierlijke mest in het totale fosfaatgebruik varieert van 6% tot 27%. Voor de vier regio's met de meeste ruimte voor aanvoer van stikstof en fosfaat liggen deze percentages voor stikstof tussen 13 en 29% en voor fosfaat tussen 12 en 25%.

Volgens het [National Research and Development Institute for Soil Science, Agrochemistry, and Environment](#) (ICPA) hebben Roemeense boeren van oudsher de voorkeur voor kunstmest over organische mest. Het land produceert niet genoeg dierlijke mest om de landbouwgrond naar behoren te bemesten, aldus ICPA. De bodemkwaliteit verslechtert hierdoor. Redenen voor het gebruik van kunstmest in plaats van dierlijke mest kunnen een gewoonte en een gebrek aan kennis zijn. Ook is kunstmest makkelijk toe te passen in een groeiend gewas. Dierlijke mest is voor veel telers eenvoudigweg ook niet beschikbaar.

Potentie export Roemenië

Voor de export van dierlijke mest naar Roemenië zijn verschillende factoren van belang: de ruimte voor aanvoer van extra stikstof en fosfaat uit dierlijke mest, de geteelde gewassen, bodemvruchtbaarheid, bedrijfsgrootte en de transportafstand. De regio's Sud-Est en Sud-Muntenia bieden op basis van de ruimte voor extra stikstof en fosfaat uit dierlijke mest en de bedrijfsgrootte de meeste potentie. Ook de regio's Nord-Vest en Centru bieden mogelijkheden. Alhoewel Roemenië van nature beschikt over vruchtbare bodems met goede organische stofgehalten, kunnen dierlijke meststoffen toch van meerwaarde zijn aangezien de fosfaattoestand over het algemeen vrij laag tot (zeer) laag is. Ook de aanvoer van allerlei andere nutriënten, die niet met de kunstmest worden gegeven, kan met dierlijke mest worden verzekerd.

Er is dus ruimte en behoefte aan organische meststoffen in Roemenië, maar de afstand vergt inspanning. In 2018 heeft KLG Europe een inschatting van de transportkosten van Utrecht naar Brasov (Roemenië) gemaakt. Onderstaande tabel geeft een indicatie van de kosten bij het vervoer per vrachtwagen, trein, zeecontainer en bulktransport. In de tabel in de bijlage wordt dit overzicht gedetailleerder uitgewerkt.

TABEL 2 INSCHATTING VAN DE TRANSPORTKOSTEN VAN UTRECHT (NL) NAAR BRASOV (RO) DOOR KLG EUROPE. DEZE CIJFERS KOMEN UIT 2018 (KLG EUROPE, 2018).

Transportmode	Costs	Maximum weight	Costs p. ton	Transit
Road	€ 2.300,00	22.500	€ 102,22	4 days
Rail 45'ft	€ 2.260,00	24.000	€ 94,17	5 days
Sea-container 20'ft	€ 1.764,00	22.000	€ 80,18	Approx. 19/20 days
Sea-container 40'ft	€ 2.059,00	22.000	€ 93,59	Approx. 19/20 days
Bulk (3.000 MT)	€ 260.550,00	3.000.000	€ 86,85	Between 10/16 days
Bulk (5.000 MT)	€ 404.400,00	5.000.000	€ 80,88	Between 10/16 days

De focus zal op de kansrijke markten zoals aardappelen, groenten, etc. moeten liggen en het zal noodzakelijk zijn om hierin te investeren. Een meerprijs voor de meststoffen is nodig om de lange transportafstanden te kunnen bekostigen.

Export van mest naar Roemenië

Voor handel in meststoffen die dierlijke mest bevatten, geldt de Dierlijke Bijproducten Verordening ([Verordening \(EG\) nr. 1069/2009](#)) en de bijbehorende uitvoeringsverordening [Verordening \(EU\) nr. 142/2011](#)). Mestverwerkingsinstallaties moeten erkend zijn op grond van Verordening (EG) nr. 1069/2009. In Nederland kan deze erkenning bij de [NVWA](#) aangevraagd worden. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de volgende zaken:

- Alle informatie dient in Traces ingevoerd te worden door de afzender.
- Voor het exporteren van verwerkte mest en champost binnen de EU gelden de volgende [voorwaarden van RVO](#):
 - U heeft een handelsdocument nodig.
 - U kunt maximaal 10 dagen voor het vervoer de exportdocumenten aanvragen in [e-CertNL](#).
 - Als u de exportdocumenten aanvraagt, maakt u ook een vooraanmelding rVDM aan.
 - U doet maximaal 2 werkdagen voorafgaand aan het transport een startmelding voor rVDM. Dit doet u in e-CertNL of uw bedrijfsmanagementpakket (BMS). Print ook de internationale vrachtbrief (CMR-document) en het handelsdocument.
 - Na het doen van de laad-, weeg- en losmelding bevestigt de leverancier het rVDM. De afnemer uit het buitenland hoeft het rVDM niet te bevestigen.
 - Nadat de leverancier het rVDM heeft bevestigd, berekenen wij de hoeveelheid fosfaat en stikstof in de vracht.
- Voor het exporteren van mestkorrels naar Roemenië gelden de volgende [voorwaarden van RVO](#):
 - U vraagt uiterlijk 2 werkdagen voor het vervoer de exportdocumenten aan in [e-CertNL](#). U geeft in de exportmelding aan dat u geen rVDM wilt aanmaken.
 - Bekijk welke documenten u naast het CMR-document nodig heeft. Een rVDM invullen hoeft niet. Wel moet eens per kwartaal een opgave van de afgeleverde mestkorrels gedaan worden bij RVO. De eisen van het land waar u de mestkorrels naar vervoert, vindt u op de [website van de NVWA](#).
 - U ontvangt de exportdocumenten uiterlijk één werkdag voor de exportdatum van de NVWA. Veranderen er op het laatste moment gegevens en levert u deze op tijd aan? Dan stuurt de NVWA het certificaat op de exportdatum naar u toe.
 - U print in e-CertNL het CMR-document.
 - U heeft de gezondheidsverklaring (als deze nodig is) en het CMR-document bij u tijdens het vervoer.

- Als aanvulling op het handelsdocument moet een administratie bij worden gehouden van verzonden, vervoerde en ontvangen zendingen. Kleine bedrijven kunnen de handelsdocumenten overzichtelijk opslaan als register. Om bij grote bedrijven de traceerbaarheid mogelijk te maken, is een apart register nodig. Het register moet minimaal twee jaar worden bewaard. De minimale vereisten voor wat er in het register moet staan, zijn verschillend voor afzenders, vervoerders en ontvangers.
 - Minimale inhoudseisen in het register voor afzenders van mest:
 - de hoeveelheid materiaal
 - datum waarop het materiaal uit de inrichting werd vervoerd
 - de naam en het adres van de ontvanger en eventuele goedkeurings- of registratienummers
 - de naam, het adres en het kenteken van de vervoerder
 - Minimale inhoudseisen in het register voor vervoerders van mest:
 - de plaats van herkomst van het materiaal waaruit het wordt verzonden
 - datum waarop het materiaal uit de inrichting werd vervoerd
 - naam, adres van de ontvanger en eventueel goedkeurings- of registratienummer
 - de hoeveelheid materiaal
- Daarnaast er zijn [eisen voor de etikettering](#). Het etiket moet:
 - tijdens het vervoer en de opslag op de verpakking of het voertuig worden aangebracht;
 - duidelijk de categorie dierlijke bijproducten of afgeleide producten aangeven;
 - afhankelijk van het product een aantal woorden bevatten ([zie hoofdstuk II van de EU-verordening \(EU\) nr. 142/2011 betreffende de implementatie van EU-verordening \(EG\) nr. 1069/2009](#)).

Roemeense wet- en regelgeving

Naast de hierboven genoemde informatie dient ook rekening gehouden te worden met de wetten en regels die gelden in Roemenië. In Roemenië is echter weinig ervaring met het importeren van mest. Er kunnen aanvullende lokale wetten en regels gelden in de 41 provincies en de gemeente Boekarest, maar er wordt voornamelijk gekeken naar de Europese wetgeving. Figuur 7 toont een kaart waarop alle provincies van Roemenië weergegeven zijn. De gemeente Boekarest heeft dezelfde administratieve organisatie als de provincies. Bij het exporteren van mest moet contact opgenomen worden met de betreffende provinciale/lokale autoriteiten.

FIGUUR 7 KAART VAN DE 41 PROVINCIES VAN ROEMENIË. (BRON: WIKIPEDIA)

Een aantal belangrijke punten voor het exporteren van mest naar Roemenië zijn:

- Voordat de meststoffen naar Roemenië worden vervoerd is goedkeuring van de Roemeense autoriteit nodig. Binnen 20 kalenderdagen na ontvangst van de ingediende aanvraag wordt een beslissing genomen.
- Om deze goedkeuring te kunnen verkrijgen moeten alle benodigde documenten naar de [provinciale dienst voor veterinaire zaken en voedselveiligheid](#) worden gestuurd. Elke provincie ("judet") heeft een eigen veterinaire dienst. De importeur van de meststoffen kan helpen bij het contact met de juiste veterinaire dienst.
- Alle documenten en labels moeten in het Roemeens beschikbaar zijn.
- In het geval van transporten van onverwerkte mest moet er aanvullend aan de provinciale dienst voor veterinaire zaken en voedselveiligheid, respectievelijk de gemeente Boekarest, gedetailleerde informatie worden verstrekt over de geografische aanduidingen van de plaats waar de mest zal worden gelost. De Roemeense autoriteit zal bepalen of de onverwerkte mest geïmporteerd mag worden.

Conclusie

Het is toegestaan om verwerkte mest van een 1069/2009-erkende installatie vanuit Nederland naar Roemenië te exporteren volgens de EU-regelgeving. Als mest niet is gehygiëniseerd, dan is toestemming nodig van de Roemeense autoriteit voordat de mest geïmporteerd kan worden. Of deze toestemming in de praktijk ook verleend zal worden is onbekend. Omdat de fosfaattoestand in Roemenië over het algemeen laag tot (zeer) laag is, kunnen (fosfaatrijke) dierlijke meststoffen een meerwaarde aan het land bieden. Ook is er relatief veel ruimte voor extra gebruik van stikstof uit dierlijke mest. De van nature vruchtbare bodems hebben echter goede organische stofgehalten en een goede vruchtbaarheid uit zichzelf. Sud-Est, Sud-Muntenia, Nord-Vest en Centru zijn de meest kansrijke exportgebieden in Roemenië. Vanwege de lange transportafstanden zal de focus op kansrijke markten (aardappelen, groeten, etc.) liggen en is een meerprijs nodig om het transport te bekostigen.

Interessante contacten

Hieronder worden verschillende contacten beschreven die interessant kunnen zijn bij het exporteren van mest naar Roemenië.

LVVN-raad Roemenië

E-mail: bkr-lvvn@minbuza.nl

Telefoon: +40212086051/2

Website: <https://www.agroberichtenbuitenland.nl/landeninformatie/roemenie>

ANSVSA

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (Nationale Autoriteit voor Diergezondheid en Voedselveiligheid - Roemeense equivalent voor de NVWA)

Website: <https://www.ansvsa.ro/date-de-contact/>

Geraadpleegde bronnen

CBS (2025). Landbouw; gewassen, dieren en grondgebruik naar regio. Geraadpleegd op 25 augustus 2025 van <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/80780ned/table?dl=C3E2D>

EU-verordening (EU) nr. 142/2011 betreffende de implementatie van EU-verordening (EG) nr. 1069/2009

Europese Unie (z.d.). Roemenië. Geraadpleegd op 26 augustus 2025 van https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/romania_nl

Eurostat (2025). Purchasing power adjusted GDP per capita.

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_10__custom_12528861/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=3b840ba1-9c24-41f2-88d6-ccea828df7ff&c=1723109406180

Gelderblom H. & Postma R. (2025). Verkenning kansrijke exportmarkten voor dierlijke mest, Nutriënten Management Instituut BV, Wageningen, Rapport 2065.N.24, pp 78.

<https://www.mestverwaarding.nl/storage/article/files/2025/04/68025a64bdde7.pdf>

KLG Europe (2018). Agricultural mission Bucharest.

Ministerie van LNVN (2025). Dutch manure-related knowledge and innovation find their way to Romania. Agrospecials edition 14.

<https://magazines.rijksoverheid.nl/lnv/agrospecials/2025/01/romania>

Nieuwe Oogst (2024). Aardappeloogstraming Roemenië daalt onder de 15 ton per hectare.

Opgehaald van https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2024/08/27/aardappeloogstraming-roemenie-daalt-onder-de-15-ton-per-hectare?utm_source=chatgpt.com

RVO (2024). Verwerkte mest exporteren. Geraadpleegd op 1 september 2025 van

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/mest/import-export/verwerkte-mest-exporteren>

Simulescu, D. & Grigoraş, C. (2016). Classification, Typology and Distribution of Solification Rocks in Romania. Forum geografic, Volume XV, Issue 2, pp 162-170.

<https://forumgeografic.ro/wp-content/uploads/2016/2/Simulescu.pdf>

Trading Economics (2024). Romania - Area under cultivation of Fresh vegetables (including melons) and strawberries. Opgehaald op 30 september 2025 van

<https://tradingeconomics.com/romania/area-under-cultivation-of-fresh-vegetables-including-melons-strawberries-eurostat-data.html>

Veldhuizen, A. (2020). Bodem, de verwaarloosde schat van Roemenië en Bulgarije. Agrospecial Bodemverbetering.

https://www.agroberichtenbuitenland.nl/landeninformatie/roemenie/achtergrond/bodemverbetering_sp

[Verordening \(EG\) nr. 1069/2009](#)

Wikipedia (2024). Districten van Roemenië. Opgehaald op 8 april 2026 van https://nl.wikipedia.org/wiki/Districten_van_Roemeni%C3%AB

Bijlage

Transportmode	Trajectory/activity	Costs	Max. weight/unit	Costs/ton	Transit
Road	Utrecht - Brasov	€ 2.300,00	22.500	€ 102,22	4 days
Rail 45'ft	Utrecht - Brasov	€ 2.260,00	24.000	€ 94,17	5 days
Sea-container 20'ft	trucking Utrecht - R'dam	€ 294,00	22.000	€ 13,36	1 day
	Locals + THC Rotterdam port	€ 270,00	22.000	€ 12,27	
	seafreight R'dam - Constanta	€ 600,00	22.000	€ 27,27	17/18 days
	Locals + THC Constanta port	incl. seafreight-rate	22.000	€ -	
	trucking Constanta - Brasov	€ 600,00	22.000	€ 27,27	1 day
Totals		€ 1.764,00		€ 80,18	Approx. 19/20 days
Sea-container 40'ft	trucking Utrecht - R'dam	€ 294,00	22.000	€ 13,36	1 day
	Locals + THC Rotterdam port	€ 270,00	22.000	€ 12,27	
	seafreight R'dam - Constanta	€ 575,00	22.000	€ 26,14	17/18 days
	Locals + THC Constanta port	€ 320,00	22.000	€ 14,55	
	trucking Constanta - Brasov	€ 600,00	22.000	€ 27,27	1 day
Totals		€ 2.059,00		€ 93,59	Approx. 19/20 days
Bulk (3.000 MT)	trucking Utrecht - R'dam (per truck)	€ 350,00	22.000	€ 15,91	1 day
	trucks needed for transport Utrecht - Rotterdam (136)	€ 47.600,00	3.000.000		
	loading big bags from truck to vessel	€ 10.500,00	22.000	€ 3,50	
	bulk seafreight R'dam - Constanta based on 3.000 MT	€ 138.000,00	3.000.000	€ 46,00	8 - 14 days
	discharging big bags from vessel to truck	€ 9.000,00		€ 3,00	
	inspection of goods + quality certificate and pictures	€ 1.050,00		€ 0,35	1 day
	trucking Constanta - Brasov (per truck)	€ 400,00	22.000	€ 18,18	1 day
	trucks needed for transport Constanta - Brasov (136)	€ 54.400,00			
Totals		€ 260.550,00		€ 86,85	Between 11/17 days
Bulk (5.000 MT)	trucking Utrecht - R'dam (per truck)	€ 350,00	22.000	€ 15,91	1 day
	trucks needed for transport Utrecht - Rotterdam (227)	€ 79.450,00			
	loading big bags from truck to vessel	€ 17.400,00	22.000	€ 3,48	
	bulk seafreight R'dam - Constanta based on 5.000 MT	€ 200.000,00	5.000.000	€ 40,00	8 - 14 days
	discharging big bags from vessel to truck	€ 15.000,00		€ 3,00	
	inspection of goods + quality certificate and pictures	€ 1.750,00		€ 0,35	1 day
	trucking Constanta - Brasov (per truck)	€ 400,00	22.000	€ 18,18	1 day
	trucks needed for transport Constanta - Brasov (227)	€ 90.800,00			
Totals		€ 404.400,00		€ 80,88	Between 11/17 days

Bron: KLG Europe, 2018